

СЕРГІЙ БУРЛАКОВ

Сповідальний Сонетарій

І БОЖА

БЛАГОДАТЬ –

У ГАЛВНІ

Рубанівське 2016

“І Божа Благодать у глибині”. Сергій Бурлаков. -
Дніпро: “Навіки”, 2016. - 140 стор. Іл.

* * *

*Усе – в усьому. Творчість, а не тління,
Осяяння одвічна дивина.*

*Це ясен день. Це святість воскресіння,
Це суцця мить і сива давнина.*

ISBN:

© Василь Пишний

...І ВОЖА

БЛАГОДАТІ –

У ГАЛИБНІ...

Сергій Бурлаков

* * *

Коли космічний дух овіє душу,
Роса небесна освятить чоло,
До тих джерел я повернутись мушу,
Де стільки світлих дум не розцвіло.

Де не пробилось крізь імлу байдужу
Все те, що в серце праведне лягло,
Що, кинуте у заполярну стужу,
Явити людям цвіт свій не змогло.

І ось тепер під обрієм клекоче,
В безсонну ніч сумління розрива
Чиясь незрима сила вирова,

Немов крізь небуття сказати хоче
Іще ніким не сказані слова,
В яких нуртує полум'я пророче.

Честь лицарська Івана Сулими

Як благовісний подзвін, – Сулима!
Суть достеменна лицарської честі.
Його не збили словеса облесні,
Не огорнула послуху пільма.

6

Він знав: у рабстві просвітку нема,
Несуть онову тільки ріки скреслі,
У них нуртують вирвища воскресні –
Провісна міць всю землю обійма.

І непохитний валиться Кодак
Від натиску відважної ватаги,
І в дужих грудях тісно від звияги.

Чому ж старшину здужав переляк?
О зрадництво! Невдач майбутніх знак...
Невже в нутрі не стачило відваги?

Іван Сулма

(?-1635)

(фрагмент ікони «Покрова»)

В степу, біля Самари

... і закипіла тирса... Дзвін копит
Застугонів спекотними степами,
Козацька доля бралася на спит
В звитяжному чутті гучної слави.

Валились верхівці... Рідили лави...
Річками кров – не вперше цебенить...
Чорнозем лікував глибокі рани
І гнівом клекотіла кожна мить.

Роз'ярений Сірко летів у бій,
Крізь сто смертей – незборний характерник.
Буяла міць в правиці молодій.

За ним – полки. У пекло. Без істерик,
І вороги валилися, як гній...
На ньому зріс вкраїнських піль безсмертник.

Недосвіт у садах Лазаря Глоби

Звідкіль вона – оцих садів оздоба,
Плодюща віть на березі Дніпра?
Козачий син, старанний Лазар Глоба,
Ростив її, як рай, округ двора.

Була ще зовсім нелиха пора,
Ще не добрався до садів Нечеса,
Іще звучала запорозька меса,
Ревучий грав під крилами орла.

Та ось недосвіт вдарив на сади,
На їхній цвіт, на радісність наливу, –
І довелось шукати іншу ниву,

Щоб утекти подалі від біди,
Щоб сутність первозданну зберегти –
І не упасти в каламуть брехливу.

Лазар ГЛОБА
(?-1793)

Пам'ятник в парку
імені Глоби
в м. Дніпро

Олександр Поль

Коли в Дубовій Балці, поміж скелля,
Йому явилась надміцна руда,
І степ відкрився, як ясна оселя,
Він ще не знав – то радість чи біда?

Вливав своє єство, і зір, і думку
В залізне тіло, у глуху глибінь –
І силою чуття, і міццю духу
Підводився до віщих провидінь.

Згораючи, страждав. Та не скорився,
Зневажений байдужістю чинуш.
Будив, будив непробудиму глуш.

Безсонням мучився, а все ж свого добився.
Ні, даремно взявся він за гуж,
Здолавши твердь, об неї і розбився.

Рубанівське

Отець Василь у нім священнодіє,
Живе у щирім слові віщий Дух,
Він душу добродіянням овіє,
Щоб Божий глас в селі цім не заглух.

14

О, не зникай на кращі дні, надіє,
Тебе ж зберіг козацький відчайдух!
Провісна зірка в небесах зоріє,
Хоч під водою зник Великий Луг.

Забудьмо, брате, прикру суєту,
Нехай обходить вас пора похмура.
Ви здавна мали вдачу нескупу.

Хай не торкнеться вас важка зажура
В Рубанівськім, у рідному степу,
Де добру долю виглядав Манжура.

Невмирущим лицарям козаччини

О, лицарі – благословенні Богом! –
Овіяні вітрищами степів,
Вас не торкнувся голослівний гонор,
Пил помислів лукавих не обсів.

16

Діяння ваші прокотились громом,
Достойний слави праведний ваш гнів,
Хоч часто лихом каркав чорний ворон,
Та Дух святий незгасно пломенів.

На всі віки судилось вам безсмертя,
Уже в нащадках честю ви живі,
Ви наших дум незримі вартові,

Не раз, не два в жорстоких битвах терті,
Катовані, в нескореності вперті,
Ви живете, як дзвони вічові.

Хореїчні

Когда я жил в бору над Малым Танаисом...

І.Бунін

I

Як тривожно, світло, незбагненно!
Біла хата – білий цвіт душі
Самотіє боляче, щоденно,
Де по призьбі ходять мураші.

А в бору так думам височенно,
Хоч і тяжко... Дім свій бережим!
Прикрощів тих буде незліченно –
Втримаймось на сотім віражі.

Ну і що ж? Хай знають тільки діти
Безтурботність, чистоту, політ!
Ще ж і нам не пізно порадіти

Краєм цим в зеленім шумі віт.
Певна річ, ми любимо граніти,
Та і крейду шанувати слід.

II

Бігла річка через все село,
Верби йшли на себе подивитись.
Скільки прохолоди в ній було,
День схилявсь – ніяк не міг напитись!

Било з гір холодне джерело,
Коливавсь ранку ніжний ситець,
В неймовірну далеч відпливло
Все, чим юнь не встигнула втолитись.

А тепер лиш річище лежить,
Спогаданням сповнене по вінця,
Гра трави зелена ненасить,

Де ж тих літ відхлинулих водиця?
Вслухайсь! Чуєш? Чисто десь бринить...
Що ж воно... Чи пам'ять? Чи криниця?

* * *

Портал – це Божий дух, міць вознесіння.
Не міряна бездонна глибина.
Це Всесвіту безсмертного насіння,
Це Істина, яка не має дна.

Усе – в усьому. Творчість, а не тління,
Осяяння одвічна дивина.
Це ясен день. Це святість воскресіння,
Це суцця мить і сива давнина.

О, серце, осінисть! Постань, що впало,
Що в дійсності як слід не розцвіло,
До сонця підіймаючи крило,

В жадобі щастя ніжно трепетало
Іскрилося, як пристрасне кресало,
На обруч віри променем лягло.

Самара

Сіль виступа, де хвиля походила.
Нечисті води. Річко, осіньсь!
В тобі ж іще живе козацька сила,
Згадай, якою ти була колись.

Моя Самаро, посестро Ярила,
Славутич тебе кличе: – Пригорнись!
Які скарби тобі земля розкрила!
Як світиться в тобі небесна вись!

Крізь вугільні шари ти вибігаєш,
Оглядуєш реліктові ліси.
У плавнях дух прадавній зберігаєш,

Та співчуття в сьогодні не проси,
Бо тільки лиш поринувши у сни,
Ти ясноту свою наздоганяєш.

Тополі в околах Божедарівки

Яка висока доля – сотні років!
В степу тополя, як несхибний меч,
Стоїть серед задух, серед хуртєч –
Між листя чорну рану ловить око.

Слід блискавиці, що шаленим скоком
Пробила тіло наскрізь. Втома плеч
Боліла. Скільки знала ворожнєч
А так ще не страждала! Тихим кроком

Прийду і роздивлюся: вже гриби
В дуплі ростуть. Уже гніздо синиці
Змостили. І веселі молодиці

Спішать на став до втіхи, до плавби,
Та вчувши тінь роковану судьби,
Вертають під тополю, до криниці.

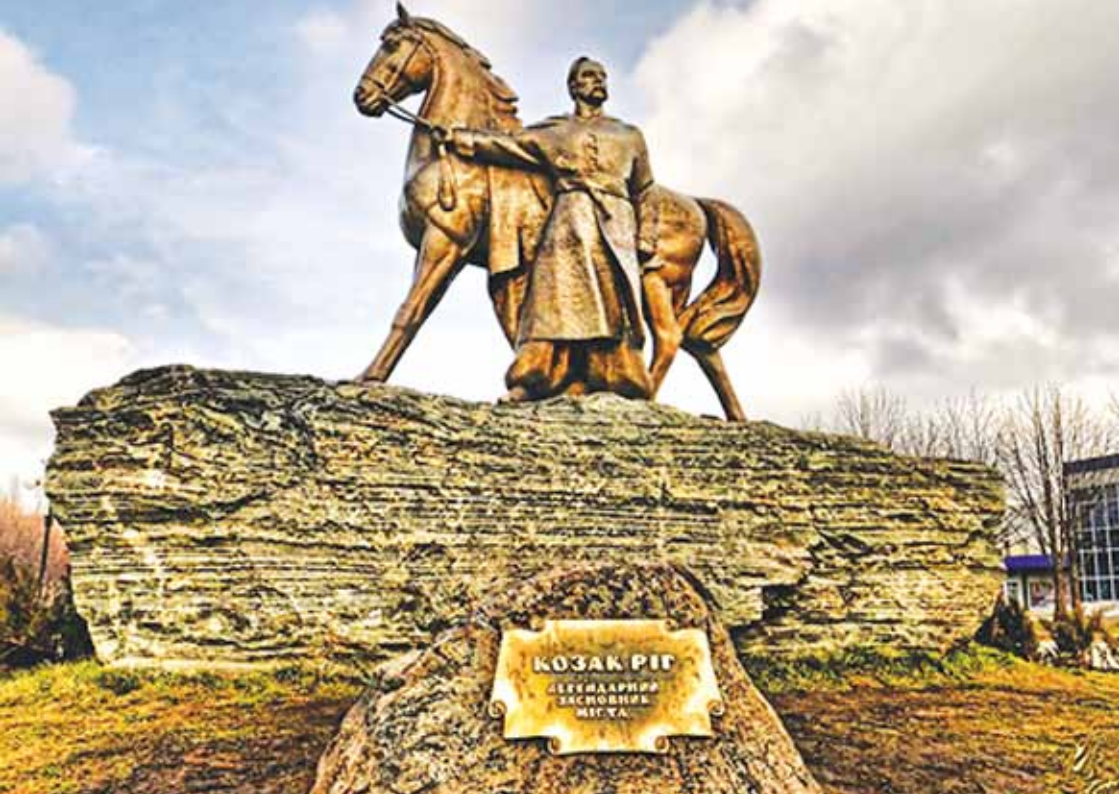
Криворіжжя

Над гуркотінням твердотілих руд,
Що осягли в собі присутність криці,
Тополь високорослих дружній гурт,
Та хвилі повнозерної пшениці.

Віків далеких скіфський перегуд,
Глухі балки, де шастали ординці,
І дні болючі, перелиті в труд –
В духмяний хліб, в розгонисті зірниці.

Усе в собі вмістив цей спраглий степ!
Пізнавши горя гіркоту полинну,
Він серед рудних і безжальних спек

В душі завжди плекав жагу єдину:
Нужди важкої розірвати склеп –
Світам явить розковану людину.

КОЗАК РІГ

АЛЕКСАНДРІЙ
ЗАСНОВНИК
МІСТА

* * *

Над чим задумався, поете?
Вже виправдовують Іуд.
І не збагнеш: падіння? злети?
Дрібні пересуди чи суд?

Думки міняються, портрети,
І на врожай бідніша ґрунт.
А в Інтернет несуть секрети –
В них чистота злилась і бруд.

Сакральний час. Крутий. Обвальний.
І розгубилося єство:
Упасти в чисте баловство?

У вир сховатись віртуальний?
Ні, вслався порух натуральний –
Любові світле торжество.

Спека

Спітніла днина. В тіняві – за тридцять.
В степу все в'яне , лиш очерети
В задусі цій не думають журиться,
Стіною – дружно – ставши край води.

Мовчуці стражі. Зором очевидця
Ловлю стоїчність. Вчися і стерпи.
І зрідка крикне, вигулькнувши, птиця –
І попливе... А сонце з висоти

Вогнем яріє. Жалить реп'яхами.
Ковтає спеку степове плече –
І недорodom боляче пече.

Що діється? Що рухає світами?
Куди ж цей час спекотливо тече,
Лишаючи на пам'ять чорні плями?

День твій - вік

Пройшли дощі. Картопля у каструлі
Парує свіжим духом – молода!
Обід. Застілля. Сад гуде, як вулій,
В город із діжки булькає вода.

Кіт, мов патрицій. Повернувся з гулів.
Воркують горлиці. Далеких хмар гряда.
Зі взятком бджоли, як важучі кулі.
Суниці зріють. Спека не спада.

Здавалося б, усе, як і годиться,
Як повелося в світі споконвік,
Та в клопотах втомилась молодиця,

В тяжких думках посивів чоловік.
А вже приспіла щедра косовиця...
То недаремно кажуть: – День твій – вік!

* * *

Розквітли руки щедрістю роботи –
Копать, пушити, сіяти, ростить,
Вганяти заступи в чорноземний щит,
Розгонить працею наплив скорботи.

Бува ж, себе нелегко побороти –
За пліччям осені льодок блищить,
Хоч небо ще і сніжить, і дощить,
Обсіли щільно – птахами – турботи.

Одна відлине, інша прилетить –
І мусиш з ними до сконання жить,
Лиш зрідка свято заліта до хати.

На коренях настояні слова –
І ходить кругом сива голова:
– Хто ж то мурує на біді палати?

* * *

Самотній берег. Шерхлий очерет,
Немов на дріжджах вирослі осики,
Рибалка ставить хижий перемет,
До браконьєрства ще з дитинства звиклий.

Під берегом трави тоненький плед,
Очеретянки неумовкні крики –
І тут ти Пан і трішечки естет
Перед природи діянням великим.

І не якийсь там хтивий німфоман
У плетеві ряснім галюцинацій,
У вічній грі здобутків і оман,

Між звабливих спокус і дивних грацій,
Серед усіх афер і всіх новацій
Ти відчуваєш свій природний стан.

* * *

Та геть усе, що серцю заважає
Плекаць кохання, чути дух троянд,
Любить весну, її всесильний лад, –
Що всю істоту жалем огортає.

О, нащо біль? – він ненаситно жалить
Веселі дні... Як діяти? Порадь!
Влухатись у бджолиний палісад?
Чи в крик боліт, де торжествують жаби?

В кохання – знаю – гіркуватий смак,
А ще гіркіш трагічна мить прощання.
І не збагнуть: це перша чи остання
Твоя весна? Ні слова – зодіак.

Терни терпінь... Кохання віщий знак...
І серця нестихаюче згорання.

Книги

Порадники мої – високі гори книжні
З верхами мудрості, з долинами зізнань,
Де грає щедрий цвіт, тонка різьбиться грань,
І сонми сподівань накочуються ніжні.

42

Ви чемно мітити думкам шляхи наріжні,
І поштовх даєте для сонячних світань,
Ви добрі вісники відради і страждань,
Наївні і складні, святі і часто грішні.

Візьми до рук одну, а інша вже спішить
Налить живим життям знання урочу мить,
З важких тисячоліть внести бентежжя в душу.

Я мучусь із рабом, змагаюся з царем,
Велінням автора спускаюся в гарем, –
І все ж біблійність сповідати мушу.

Рукопис

(з Арсенія Тарковського)
А.А.Ахматовій

Поставив крапку, закінчивши гонку,
І рукопис перечитать не міг.
Згоріла моя доля не для всіх,
Покіль душа міняла оболонку.

44

Так блудний син із пліч зрива обновку,
Так сіль морів і пил земних доріг,
Пророка клянучи, впадали аж до ніг,
Вінчали ангелів у пору одиноку.

Я той, хто існував в літа свої,
В собі ж не був. Молодший із сім'ї
Людей і птиць, співав в однім оркестрі.

І не покину учту співбратимів –
Прямий гербовник родової честі,
Стійкий словник вкорінених зв'язків.

* * *

(з Адама Міцкевича)

У голос думаю, один в густім галуззі.
Поміж людей – мовчу і плутаю слова.
В задусі крутиться нудотно голова,
І шепіт чується: чи при своїм він глузді?

На спечнім схилі дня – терзань клубки загуслі.
А ось і ніч прийшла, бере свої права.
У постіль кидаюсь, душа напівжива.
Забутись хочу в сні, думки ж гудуть, як гуслі.

Отрута – у крові. Зриваючись, біжу.
І яросна вже річ в моїм умі готова.
Тебе я вилаю, жорстоку і чужу...

Та ось побачив – на устах моїх ні слова,
Стою, мов камінний, нічого не кажу...
А завтра знов горю – і леденію знову.

Перлина скойка

(з К.Д.Бальмонта)

У пам'яті коханий небом край,
Він скойкою – перлинною – у морі
З'явивсь давно, і хвилі в довгім хорі
Виспівують: «Живи, не помирай!».

Живи. Світись. Квітуй. Люби і грай
Ти вірним серцем з сонцем в договорі,
Тебе вартує – в бойовім уборі –
Закоханий у Сонце самурай.

Весь острів – як жива мережка храму.
Піднісся ірис – з дива занімів,
А чаша хризантем, як врочий спів.

Вікно у простір. В нім – злотиста рама.
Поля. Сади. Горби. І над усім –
Тонка співзвучність ліній: Фудзі-Яма.

Бах

(з Іоганнеса Р.Бехера)

Ще лиш готуючись, гайнує звуків хор.
Надвинеться – і відступа раптово,
Та срібний дзвін дає сигнал: готово!
І звуки вийшли, грянули в прозор.

Ідуть, як гори, ввись! Немає спини,
Вони в тобі, в мені. Який розгін!
У відзвук входимо, в луну єдину –
Вона підводить нас у височінь.

Чистіша світ, відлунює навкруг,
І все, що в нас, за пругом котить пруг,
Наводить лад; бо той понурим став,

А той кипить – усі в одне звучання,
Як вічова симфонія світання!
Великий вік! Ввійди у цей хорал!

* * *

Ковта слова безодня пустоти,
Хоч не сповна життєва чаша спита.
О третій півень: – Чуєш? Час летить!..
Лягає рівно, як мука з-під сита.

Настирливо запитує: – Хто ти?
Кому, скажи, твоя душа відкрита?
Космічний плин... творіння марноти...
Чи виплід інтернетського корита?

Заборсаний в турботах і гріхах,
Затурканий на торжищі людському –
Ти світу тяглість. Молодість і прах.

Болюча плоть, наближена до клону.
У пил земний всевладний Патріарх
Пустив тебе пустельником по колу.

Степ

Тривожний трунок літо розлива,
Настояний на зорях, як повір'я,
Тонким пилком замурзані слова
Блакитним прокотилися повітрям.

І похитнулась тиша степова,
В заріччі хмара розляглась пагільна.
Їй щось на вухо жайворон співа,
Потужний дух із глибини повіяв.

І покотилась хвиля золота
До урвища гранітного. І стала...
Немов страшне провалля упізнала.

Все, що боліло, степ цей пам'ята.
Тут орд кривавих падала навала –
Тепер... лиш героїчна самота.

* * *

Бува не завжди розумієш душу,
Бо вже не знаєш, де її межа,
І що вона узавтра забажа...
Та все ж до неї дослухатись мушу.

Усі незгоди, як гаддя, обрушу –
Відсіється дрібних суєт іржа.
Душа на всі образи не зважа,
Хоч має звіку сутність небайдужу.

Чого ж так вабить віща височінь?
Її в житті незмога подолати,
І наша плоть для неї – тільки тінь.

Не можем світ цей до кінця пізнати.
Не вистачає сили і терпінь
Людських обмежень розтроцити шати.

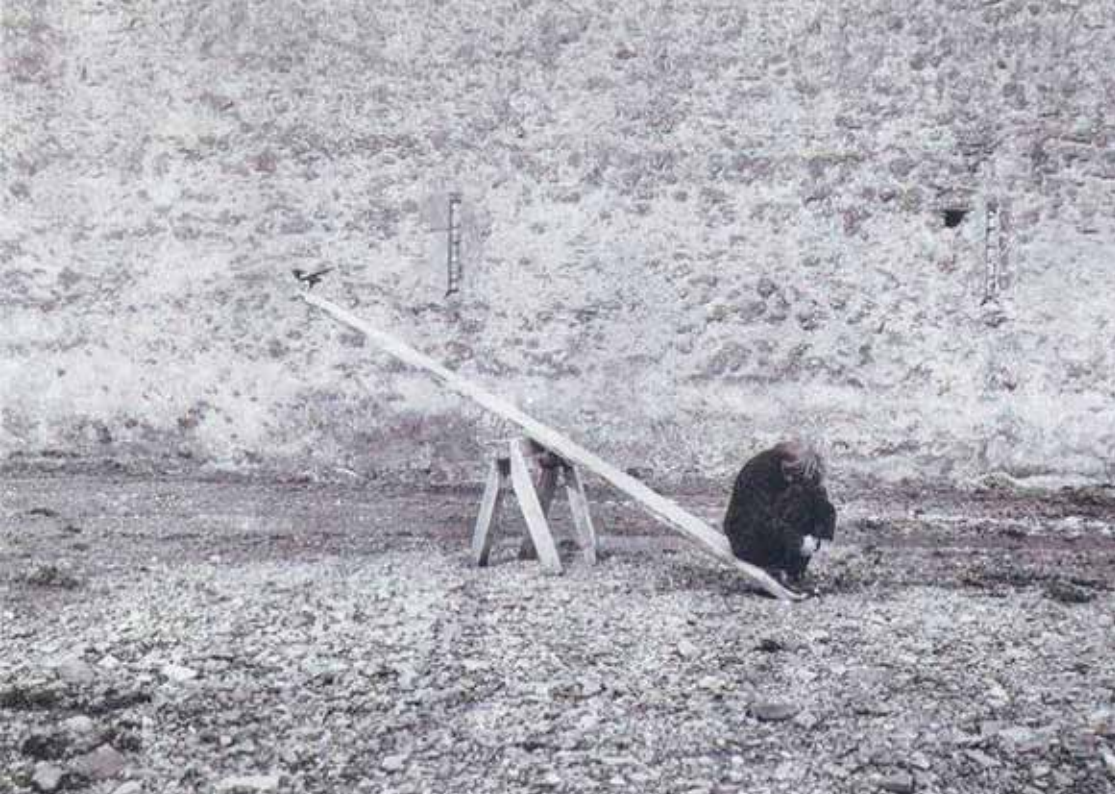
Одвічна боротьба

На повні груди удихни літа
Розчарувань, досягнень і зневіри,
Усе, що зацвіло і відцвіта,
Лишивши по собі космічні ліри.

Хто ти такий? Ніхто не запитав.
З якої вийшов у світи хабіри?
Твоє життя любов чи марнота?
У вірі жив чи одсахнувся від віри?

Куди тебе несе сліпа юрба,
Як буйний вир, як гуркіт водоспаду,
Ламаючи і спокій і відраду?

Така вона одвічна боротьба!
В пекучі переміни углиба,
Важкі прокльони сиплячи на владу.

* * *

Велінням вишнім сила неземна
Розсипана у обширі земному.
Небесна енергетика. Весна
Розтоплює зими замерзлу втому.

Вже і в калюжах грає глибина,
Відчувши струм космічного огрому.
В яри гуркоче грізна талина –
То передвістя молодого грому.

Бурхливим водопіллям оболонь
Несе у безвість все, що тільки може.
На гребнях скаче благосний вогонь,

А чистотіл зело снує тривожне,
І незабаром воскресіння гоже –
Веселим сонцем припадає до скронь.

Протистояння

Ракетно-ядерне світів протистояння.
Гроза ввійшла в грозу, приціл – в приціл.
А над травою зводиться світання,
І вишнячок у березі розцвів.

Чи вбережем від хижого захлання
Все найдорожче? Без пихи і цін!
Нести любов – не присмерк, не згасання, –
Сумління роду, освятись у цім!

Бо то ж ганьба – на всіх дивитись косо,
Безжально вбити душу у душі
І сипати одні лише погрози,

Слова гострити, наче палаші,
Коли сміється день зелено росо...
Та ми ж бо, люде, зовсім не чужі!

На гранях каяття

Несуться гострозорі «Томагавки».
Світ – обертом. Не знаєш до пуття,
Про що задумались небесні главки?
Що жде? Тріумф? Розрада? Каяття?

Вдягаються в муар важкі світанки:
Ну, хто ж там не дозрів до побиття?
Громи гуркочуть? Чи проходять танки?
Утверджуючи смерть... чи майбуття?

Невже пройшла обвальна трансмутація –
І облягла планету глупота?
Вже не збагнеш: добро чи провокація?

Чи надчутливість, а чи глухота?
Господній голос скоро запита:
– Чи вчасно ви зумієте покаятися?

Око Океану

О, ексцентричне око океану,
Ти – вияв циклопічного буття!
Початок наш в твоїх безоднях канув,
Як вічний знак тяжкого бороття.

З-під скель стрімких, з-під тихого туману,
Накочуючи сиве забуття,
Ти ловиш зірку, як сліпий путану,
Як вчений вже відкрите відкриття.

Прозри цей світ, збагни його зажерність,
В тобі світанок людності зажеврів,
Майбутньої не чуючи вини.

Нутром здоровим долю осягни,
Не задихнись від нафти і маневрів,
З глибин важкі підводячи вали!

Поєдинок

Верхів'я яблунь, дивні жирандолі –
Так радісно у батьківським саду! –
Їх засвітили знов дбайливі бджоли
З календарем у доброму ладу.

Які ясні врочисті видноколи!
Вже спокою в цім дійстві не знайду.
Хоч думи серед цвіту охололи,
Та кров ще гонить хвилю молоду.

Квітуй, життя! Тремти, жаго тичинок!
Іде з безпліддям вічний поєдинок –
Не визнає природа пустоти.

Вона у млі розбуджених споріднень
Знов повниться терпким вогнем запліднень –
Народжує безмежжя з тісноти.

Коні Самокиша

Розпалася на друзки степу тиша –
По тирсі, по шорсткому жебрію
Прогрімкотіли коні, і узвишся
Розгойдує трагічну течію.

Вже десь далеко дикий камінь крише
Богунська ярість в роковім бою.
І ожива героїка колишня,
І проситься на струни кобзарю.

Художнику, де брав ти дивні барви?
Сухих степів колючий колорит,
Шляхи козачих лав і кінних армій

Ти вирвав із-під збурених копит,
Не охолола на полотнах багра –
В очах понині полум'ям кипить.

Яворницький

Вусань статечний, а в роботі легінь,
Поринутий у вир стрімких століть.
Он придивімося – край Дніпра стоїть,
Важкий ціпок в руках тримає легко.

У цих місцях його думкам підлеглі
І скіфські баби, й січовий синкліт.
Які тут битви полишили слід!
Лиш по кістках гіркий пройшовся легіт.

Мов одкровення, Репін-побратим
Побачив тут, над урвищем крутим,
Лукавинку очей, велику силу серця,

Що і в найтяжчій скруті не здається,
А йде до істини, до суті, до глибин.
Таким він був! Звитяг безсмертних син!

ДМИТРО
ЯВОРНИЦЬКИЙ
(1855-1940)

в образі запорізького козака

Луги над Самарою

Пашить жари травневої щоденка –
В усьому скільки колоритних барв!
Неначе на палітрі Шовкуненка, –
Луг соковитий, полиски заплав.

Старенький дім. Синів чекає ненька,
Вдихає гіркість животворну трав,
А надбережний терен соловейка
Від гербіцидів зранку заховав.

Колись діди цей буйний клин косили...
В обід – хліб-сіль, ще й миска кулешу,
Та вистачало запалу і сили

На вічну працю, світлу і важку...
Праправнукам в малім оцім лужку
Вони велику пам'ять полишили.

* * *

Стоїть сумна, однісінька сосна
В обійсті Яворницького. Як пам'ять.
Її січуть вітри і сонце палить –
Та сквирам не скоряється вона.

76

Живе у ній звияжна давнина,
Хоч наслуха прийдешність кожна павіть,
В гулкі літа і в час мовчання навіть
Бринить тут кобзи золота струна.

Вона провісна. Мов свята скрижаль.
В ній яре сонце грає, наче брага...
Отут гранилася козачих дум відвага.

Проймав – болючо – всю істоту жаль,
Глибінь очей випалювала спрага –
Душа ж світилась чиста, мов кришталь.

Сосна, яку посадив
Дмитро Яворницький
біля свого будинку
в м. Дніпро

Передмістя

За поворотом тихої Кільчені,
Де вишні вкрили сивість пилюги,
Де квочки, відгодовані і чемні,
Дрібних курчат ховають під крильми.

Воно звелось з картоплею у червні,
З турботами, що роблять нас людьми.
В нім не стоять за фруктами у черзі,
Не надяться на жовтий лиск хурми.

У нім ще давня збереглась статечність,
Своя хода, пісенних свят сердечність,
Що не кажи, а ближче до землі.

В нім ще живуче родове коріння –
Де постають забуті покоління,
Де все кружля легенда при столі.

Живопис Миколи Пимоненка

Та скільки ж сонця! А які лути!
Воістину життя, а не полотно.
Так тонко чисті пасмути лягли,
Теплінь води розкрилася – вільготна!

Весільний гамір б'ється в береги –
Стихія розгулялася народна.
Сади лиш плідний спокій берегли...
А час все крутить нещадимі жорна.

Святині світла! Кольорів оркестр!
Мов кволим виклик – урочистий жест,
Провісних бачень віща серцевина.

Крізь очі в мислі небо пронеслось,
Весь обрій грає золотом колось –
В свою красу вдивляється Україна.

Довженко

Сивоголовий Майстре, з бою в бій
Ішов ти боронити честь народу.
В мені, в синах, в онуках молодій,
Крізь сто смертей неси натуру горду.

Ти – з України весь, з її надій –
Як таврував і ницість, і підлоту!
Суворий вік на міді вічовій
Не брав тебе в фальшиву позолоту.

Тече Десна – і день твій не змілів,
Не висохла джерелиця любові,
Бо вся земля була в твоїй основі,

І був невтоленим творчий гнів,
Шпаркий вогонь в естві палахкотів,
І кров козацька стугоніла в скроні.

Хортиця

Одвічний крен козацької землі
До волі, зваги, до важкого герцю,
Що скажеш ти сьогоднішньому серцю,
Якому вже всі мірки замалі?

О, ні! В таким іще не бідкались теплі
Під всевидючим оком Дніпрогесу,
Бо, певне, що й життя б не мало сенсу,
Аби усе поринуло в імлі.

Ще чути гук. Тут лицарства вогонь
Із молодечих вирвавсь долонь –
Тупилися шаблі, шаліли битви...

Лежить орлиний острів у Дніпрі,
А реактивний вигрім угорі
Прорізає хмари – замашніш від бритви.

Дніпровий низ

Сипкий пісок, та верби, та граніт,
До кухля пива дві малі тарані,
Та ще до всього цілий білий світ,
Немов метал, що тільки що з гамарні.

На зламі хвиль висріблює. З-під віт
Прослались тіні тихі і старанні.
Вода грайлива кинула наспід
Всю прохолоду. Глянь, які ж бо гарні

Потоки сонця! Дзвін засмаглих пліч!
Це тут пливли човни на грізну Січ
І лоцманське весло їх кермувало.

Там, де дороги, як тверде кресало,
Крутим громаддям зводилось навстріч.
Ну й бистрина! Їй простору замало.

Запорізький дуб

Які ти нурти чуєш там корінням
У тих глибинах, де немає дна?
Яка в тобі клекоче давнина,
Злютована нечуваним терпінням.

Ти сповнений – о, ні! – не безгомінням,
Тебе розпука сива розпина,
А в жилах ще загониста весна
Бурхливих днів розкочує проміння.

Вузлатий, вітром зцуплений, живий,
Далеких літ незмінний вартовий
На перехресті ядернім епохи.

Що відаєш? Якій ти вісті рад?
Десь обізвався грозовий заряд:
– Ну що, злякався, діду? Анітрохи!

Корені

Прапервні корені ввійшли у глибину,
Дослухатись до них – і упіймати
Сумління їхнє, здвиг жаги завзятий,
Що з нашим днем єднає давнину.

Ми вчасно помічаєм сивину
На власних скронях. Але як узяти
Все те, що залягло під три накати
Плинкого часу? Зразу й не збагну!

А брати треба. Щоб не замело
Одвічний досвід тихе помело –
Там, у пониззі, рух не затихає.

Життя віддавна нас застерігає:
Із поспіху зростає часто зло –
Воно ж, бува, й управи вже не має.

Сковорода

Жрець істини, козацький син Григорій –
Дорога від села і до села, –
І скільки див, подій, мирських історій
Вечірня розкриває півімла.

Ні, не шукав химерних алегорій
Для видив життьових. Душа гула
Тяжким буттям. В її роботі добрій
Вмістився світ. Людська хула й хвала.

Злостиво обзивали мізантропом
Нездари ситі. Ось тобі удар!
Та спрощує усе спокійним робом

В розмові неквапній палкий, як жар.
І відчай облива холодним потом
Всіх «благодійників». Їм Бог добра не дав!

Спинись, як день

Коли проб'єшся солов'їним рястом,
Погониш сік, як збуджені сади, –
Не утішайся жалюгідним чванством,
О рідне слово, в потерть не зійди!

Не приведи тобі так низько впасти
В дрібнаву пристрасть чи в олжу гординь,
У тихі половинчасті гаразди,
У метушливість ринкових годин.

Спинись, як день, у дзвонковій криниці,
Де праця, де любов, де цвіт і птиці –
Першопочатки всіх твоїх надій.

Без них ти тільки звук пустий, та й годі!
А з ними – у довічному поході,
У повесняній силі молодій.

Осягнення

Пустим-пусте, якщо душі немає!
Травинка й та тривогу нам вістить,
Коли крізь хмарний порух, крізь блакить
Прогляне щось і віще, і безкрає.

Тоді стеблом і камінь оживає,
І диха свіжо найглухіший скит.
І пил віків змита зі слів санскрит –
Прадавнію суть в сучасне розкриває.

Скажи, чи гоже в пору цю мовчать?
Уже ляга прозрінь чітка печать
На все, що принесла важка робота.

Яку ж потрібно подолати вись,
Щоб світ себе ж самого роздивитись
І відсахнувся, ганьбу пізнавши потай!

Знак Життя

Знак материнства – добрий знак життя,
Коли усе єство в передчуванні,
Як жито у солодкім дозріванні,
Де гра ще світла й темені злиття.

Де стиха зачалось майбуття,
Де стільки несподіванок в чеканні,
Що вловлюєш у ніжному стисканні
Уже – о, чуєш! – є серцебиття.

Провісна зав'язь. Скільки тих тривог
Заждалось тебе в людській юдолі,
Де корінь від пожежі не відвог.

Вже двадцять перший став на видноколі
Земний наш вік, немов ратай у полі, –
Нових страждань і радощів пролог.

* * *

У шибу стукає синиця,
Аж в небо дзенькіт віддає.
Це наяву? Чи тільки сниться –
І в серце проситься моє.

Уміє ж бо кмітлива птиця,
Що поміж яблуньок снує,
Отак в кімнату попроситься,
Де ще тепло привітне є.

Вона ж, залетиста, не знає
Серед своїх пташиних справ,
Яка надія тут згорає!
Яких думок міцніше сплав!

І зна лиш небо неокрає,
Що Бог в юдоль нашу послав.

* * *

Невже від горя ми чіткіше бачим
Усе, що діється, дошкульно так пече?
І вже надієшся, що другове плече
Не відсахнеться рухом необачним.

Від збайдужіння не зайдиш плачем,
Не прикидайся серед лих незрячим.
Які думки, які шляхи ми значим,
І що по справедливості речем?

Над нами гуркотять смертельні грози,
І споконвічні сипляться погрози.
Щодень. Щоночі. Просвітку нема.

І безпорадна совість вже дріма,
Посіявши рясні вдовині сльози...
Невже окрила розуми пільма?

Моя мольба

Уже нічого від життя не хочу,
Не прагну перескочити паркан.
Осінній полем стелеться туман,
Вгортає ніч, до спогаду охочу.

Чого чекаю? Що ж собі пророчу?
Який буду на майбутнє план?
Виводжу слово на життєвий лан,
Ловлю в нім ноту, чисту і урочу.

Збагни мене. Іду тобі навстріч
Із прикрих, із пекучих протиріч –
Твою жіночу сутність зрозуміти.

У вікна б'ється віття. Крапа дощ.
Пора упрощень – і трагічних прощ –
М'якішають колишні моноліти.

* * *

Та не сумуй. Вже якимсь перебудем.
Переживем... Квітують картоплі.
Мак шию гне на трепетнім стеблі.
Нам не до свят – володарює будень.

Що він несе – ми ганити не будем,
Шануймо мир у хатньому теплі.
Лежать жовтаві дині на землі
В мереживі батожистих огудин.

Як не крути, а повелося так
В розбурханім чуттєвім розмаїтті
Не завжди є і витримка, і такт.

Ми живемо не в ідилічному світі –
В нім скільки бід і скільки прикрих втрат...
І рід людський за все оце в одвіті.

* * *

Чим зміряти небесну глибину?
Лиш думкою, можливо, чи душею,
Коли зіллешся ранньою зорею,
Побачиш у сучаснім давнину.

Уста свої не оскверниш брехнею,
Збагнеш начал природних первину,
Не задихнешся від липкого глею,
Тонких чуттів ладнаючи струну.

Та все ж земля – то теж частинка неба,
У ній своя окраса і любов,
Її ще й хитрий дідько не зборов,

Вона у вищім світі не амеба.
У глиб космічних осьових основ
Земля безсмертні підіймає стебла.

* * *

Ми берегом над річкою бродили,
Вглядаючись в незнане і просте,
Як зілля в темній таїні росте
І гонить у цвітінь цілющі сили.

Кинь оком у самарські небосхили,
Де вже зорі сумління золоте
У наші очі стиглістю впаде...
Чого ж ми від свого життя просили?

О, не байдужжя! Не одних оман.
Ми йшли з любов'ю на життєвий лан –
Нам не пристало честю крамувати.

Учитель Вічного любові нас навчав,
Щоб день наш – найдорожче помічав! –
І сам собі творив святкові дати.

Відступниці

Клялася Богом – сатані служила,
Себе на протиріччях розп'яла,
І замовкали недозрілі крила,
І тихо душу огортала мла.

Що прокляла? І що в собі любила?
Якого ждала щастя і тепла?
Важких турбот пригнічувала брила,
Трагічна хмара обрій облягла.

Роздвоєність душі – болюча рана,
Відсутність віри – прірва вирова,
Тут не зарадять лагідні слова.

І не заснеш – в огні тривоги – до рана,
Темнюща ніч безодні розкрива –
І світиться в ній зірка покайнна.

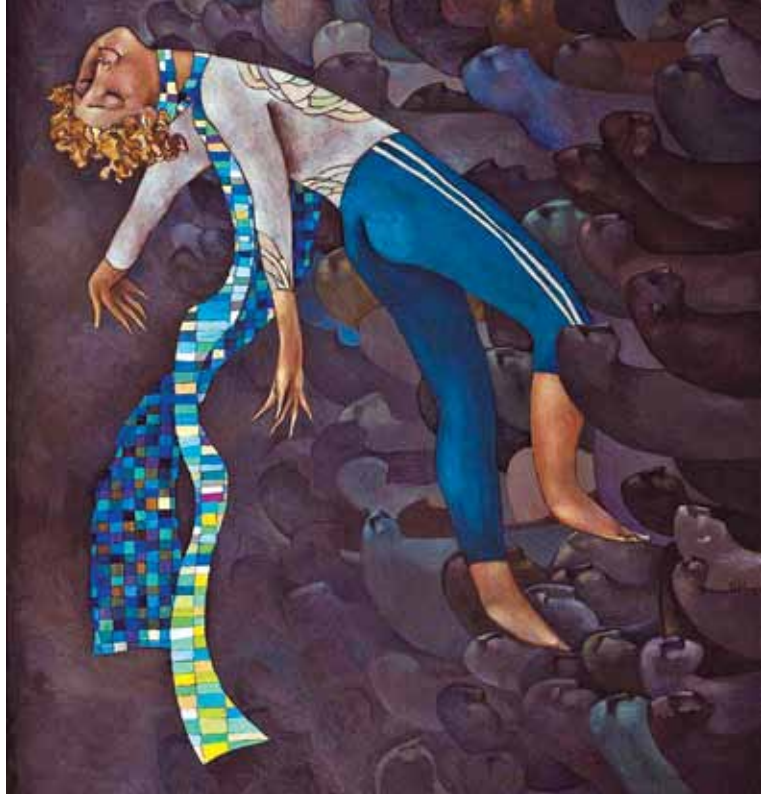
* * *

В серцях закоханих існує божество,
Добро святим вогнем полуменіє,
Ти міцно з ним з'єдналася, надіє, –
Чуттів і помислів одвічне джерело.

Жагою вічною запліднене єство,
Піднять з глибин всі забаганки вміє,
І грішна плоть у нетерпінні мліє,
Хоч небо їй погрожує перстом.

Та з двох начал все ж виростає – третє,
Як поранкове сонце вирина,
Мов крізь морози плідна ярина,

І в дійстві цім є добрий знак безсмертя.
Продовжень незглибима глибина
В палкім зізнанні: – Я люблю! – відверта.

* * *

Невже ми віддаляємось від себе,
Відходим од земної первини?
О рідний краю! Знов мене верни
До рук твоїх, у братство ніжностебле.

Вже щось в душі пекуче, аж нестерпне,
Вселилося теплом важких зернин,
І я прошу: віками зазирни
В мої тривоги, чорнобривий степе!

Вгамуй мене! В легенди поведи,
Де щастя недалеко від біди,
Де засівався кулями чорнозем.

Я тут дістанусь мужності й вогню,
Ту непідкупну вроду здогоню,
Яку лише у добрім слові носим.

* * *

Не буду, ні, на долю нарікать!
Тягар життєвий тисне на рамена,
Та кидаю у землю зрілі зерна
З надією під осінь їх зібрать.

Зустрівши успіх, не кричу: – Віват!
Мене ж бо не мина весна зелена,
Ще високо горять її знамена –
І їх – вгорі – насильно не зірвать.

О відійди зневір морозний зляк!
Я не люблю загонистих кривляк,
Не прагну від омріяного зречень.

Ще творчий день – не безнадійний вечір.
І це, братове, добровісний знак,
Хоч на порозі дні стоять старечі.

* * *

Щоденній не скорись кормизи,
Не спустись в життєвий гній.
Як промінь у холодній кризі,
Крізь відчай – спалахи надій.

Мов клоун на хитливій призмі,
Не хилитайся. Зрозумій
Щось вічне є в твоїй харизмі,
Як можеш діяти – то дій.

Вже котять горлиці світання
З узгірка ніжного в Донець.
І мчить задиханий гонець

З гіркою вістю. Як прощання!
Де свічка світиться остання,
Свій пише доля рішенець.

Стужа

Тріщить мороз. Ріку скувала крига,
Яку легкі присипали сніги,
Їх небеса так довго берегли,
Як бережуть ще недозрілі крила.

Мовчать в граніт закуті береги,
Дерева рясно паморозь укрила,
Рідкі сліди рибалок пролягли,
Де широчінь, немов розкрита книга.

У небі сонце, як примарний диск,
Теж віє холодом. О стужа!
Тобою все огорнуте окружжя.

Який потужний всеохопний тиск!
Поінколи зрина синичний писк...
Коли ж тепло цю холодінь подужа?

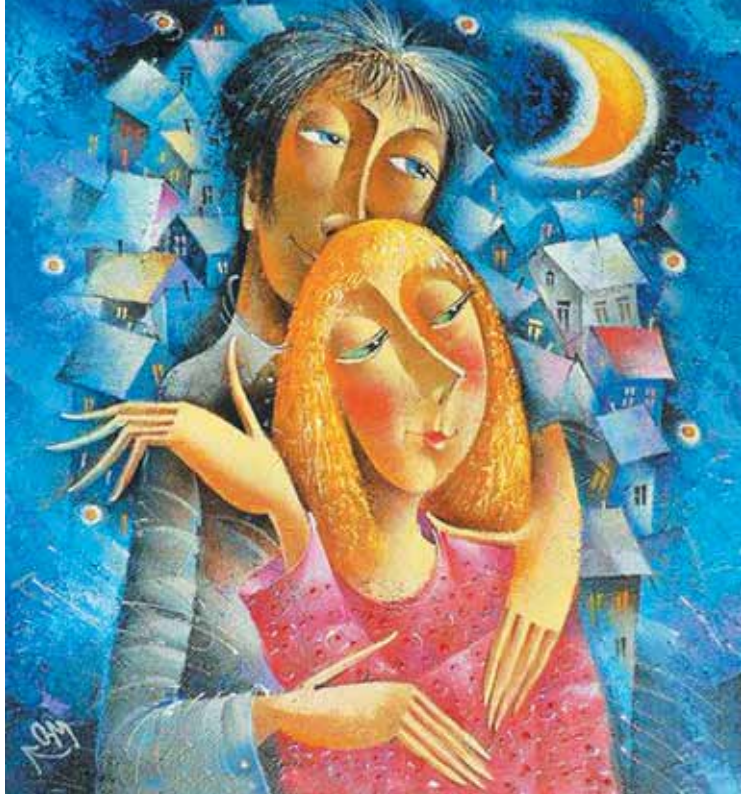
* * *

Твоя краса ще старіти не хоче,
Тримається, як пізній жар троянд,
Як вічний міф про чарівних наяд,
Яких уже сучасник не зуроче.

Навкруг життя, немов казан, клекоче,
Аж до хмарин густий повився чад,
Травною в'ється щастя онучат
До хвиль, до ягід, до життя охочих.

У них живе твоєї вроди цвіт,
Як у літах майбутніх заповіт –
І це несе надію і відраду.

Як рання осінь грона винограду,
Дарований Всевишнім стиглий плід,
Що зріс в долонях батьківського саду.

* * *

Благословенним будь плодуче лоно!
Приховане – бажаннями цвіте,
А вище грає диво золоте
І чуле серце б'ється невгамовно.

Звучить воно любов'ю ніжнотонно!
А як осінні листя опаде,
Воно – ще спогаданням молоде –
Засвітитися дозріло, многогронно.

Яка ж то в жінці віща глибина!
Вона ще не осягнена сповна.
Дай, Боже, не гіркотно її спити.

У ній живе отой святенний гріх,
Що лоно закругляє, мов горіх,
І першим криком сповіщає: – Жити!

* * *

Буває легко у твоїм полоні
І думати, і жити, і любить,
Коли чуття, мов дружні дві долоні,
Зливаються – і глибшає блакить.

Але ж, бува, неначе на припоні –
Усе пече, озлоблює, болить –
Не вирватись... А далечі бездонні!
А кожне слово душу всю ятрить!

Який бо сенс у прикрому змаганні? –
Не затихають пристрасті захланні,
Вже котрий вік триває боротьба.

То вир, то спокій, часом, не вгадати,
Які у роль вступають супостати
І що примирить – почесть чи ганьба?

Дуби

Вони звелись, мов кодекси етичні,
Як ті князі суворо-мовчазні.
І їхні ідеали ідентичні
Запитують: – Ти віриш нам чи ні?

Стоїчні – у століттях – і величні,
Замислені – небесні і земні.
До спек, морозів і буранів звичні –
Органна міць нуртує в глибині.

Та все ж їх волочили на причали,
З натугою пиляли на діжки,
На дужі спини тихо, без печалі,
Перекурить сідали мужики.

І поміж діл, хоч зрідка, помічали:
На чистих зрізах плакали віки.

* * *

Яким я є, таким уже і буду,
Запізно в інші виміри іти,
У безкінечні прірви суєти,
Від лих ховатись, як собака в буду.

Хитає вечір хмару білогруду,
В прадавній смуток вкутались хати,
Не впасти б у нудоту самоти,
І не пізнати гірку людську осуду.

У коловерті споконвічних змін
Жаданою стає вишнева тінь,
Коли вже важко подолати спеку.

Все ж молодість пригадую далеку,
Хоч гасне жар розбурханих хотінь,
Що струменів, як дух змагань по треку.

Бурлаков Сергій Романович

134 Народився 21 червня 1938 р. у с. Білогорівка Лисичанського району на Луганщині. Після закінчення середньої школи, працював токарем на Лисичанському ливарно-механічному заводі. 1965 р. закінчив філфак Дніпропетровського державного університету.

Поет. Пише українською мовою.

* * *

*Не буду, ні, на долю нарікать!
Тягар життєвий тисне на рамена,
Та кидає у землю зрілі зерна
З надією під осінь їх зібрать...*

ЖАВІЖИ

Книга - Дарунок

Підготували:

священик Володимир Дерев'янка,

диякон Павло Тепін,

Ігор Чечель, Григорій Бондаренко,

Володимир Філіпов,

Володимир Єрмаков

Ілюстрації:

Андрій Ліпатов, Ліанна Моєсєєва,
Аполінарій Васнецов, Михайло Петров,
Леонід Баранов, Андрій і Ольга Дугіні,
Сіргій Васильківський, Андрій Гончар,
Ванькович Валентій-Вільгельм,
Пауль Клее
та з інтернету

Священик Василь Пишний
Храм Покрови, с.Рубанівське,
Васильківський р-н, Дніпровська обл.,
т. +380675238992

naviky@ukr.net www.naviky.dp.ua
a/c 1847, м. Дніпро, 49027, Україна

Надруковано в типографії “Літограф”

